Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2008

TÍREOLAÍOCHT – GNÁTHLEIBHÉAL

ROINN 2

DÉ hAOINE, 6 MEITHEAMH - TRÁTHNÓNA, 2.00 go 4.00

Tá **ROINN 1** den pháipéar seo i bhfillteán ar leithligh, mar a bhfuil spásanna le haghaidh do chuid freagraí.

N.B. NÁ DÉAN DEARMAD DE, LE DO THOIL, GO gCAITHFEAR AN FILLTEÁN A THABHAIRT AR AIS LE DO FHREAGARLEABHAR

ROINN 2 (90 MARC)

Freagair **TRÍ** cheist

Gabhann na marcanna céanna le gach ceist

1. TÍREOLAÍOCHT FHISICEACH

A. Tírghnéithe

(i) Ainmnigh tírghné **amháin** a foirmíodh ag **creimeadh abhann**.
Déan cur síos, le cabhair léaráidí, ar conas a foirmíodh í.

(ii) Ainmnigh tírghné **amháin** a foirmiodh ag **sil-leagan abhann**.
Déan cur síos, le cabhair léaráidí, ar conas a foirmíodh í.

[12]

B. Aibhneacha agus a n-Úsáidí

Ì gcás **dhá** cheann ar bith díobh seo a leanas, déan cur síos ar an tslí a mbaineann daoine úsáid as aibhneacha:

- Iompar
- Uisciú
- Cumhacht

[12]

C. Aibhneacha agus Fadhbanna

Déan cur síos ar shlí **amháin** a bhféadann aibhneacha a bheith mar chúis le fadhbanna do dhaoine.

[6]

2. LÉARSCÁIL SHUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

Féach ar an sliocht Suirbhéireacht Ordanáis don Ghaillimh agus an eochair eolais a thugtar leis seo.

A. Tarraing sracléarscáil den cheantar a thaispeántar ar an léarscáil Shuirbhéireacht Ordanáis.
Marcáil iad seo uirthi agus ainmnigh iad:

- Líne an chósta
- Abhainn mhór
- Príomhbhóthar Náisiúnta
- Bealach bád farantóireachta
- An ceantar i gcathair na Gaillimhe atá faoi fhoirgnimh

[12]

B.

(i) Bain úsáid as fianaise ón léarscáil agus déan cur síos ar **dhá** chúis ar fhorbair an Ghaillimh ag an suíomh seo.

(ii) Tomhais an fad - ina chiliméadair - ar an mbóthar N6 ón timpeallán ag M 321 272 go dtí an timpeallán ag M 388 249.

[10]

C. Samhlaigh go bhfuil cónaí ort i nGaillimh. Scríobh litir chuig cara leat agus tabhair cuireadh dó/di teacht ar laethanta saoire. Bain úsáid as fianaise ón léarscáil agus mol **ceithre** rud ar ábhar spéise do thurasóirí iad agus a bhféadfá cuairt a thabhairt orthu in éineacht leis/léi.

[8]

THALL →

3. MONARCHA MAR CHÓRAS

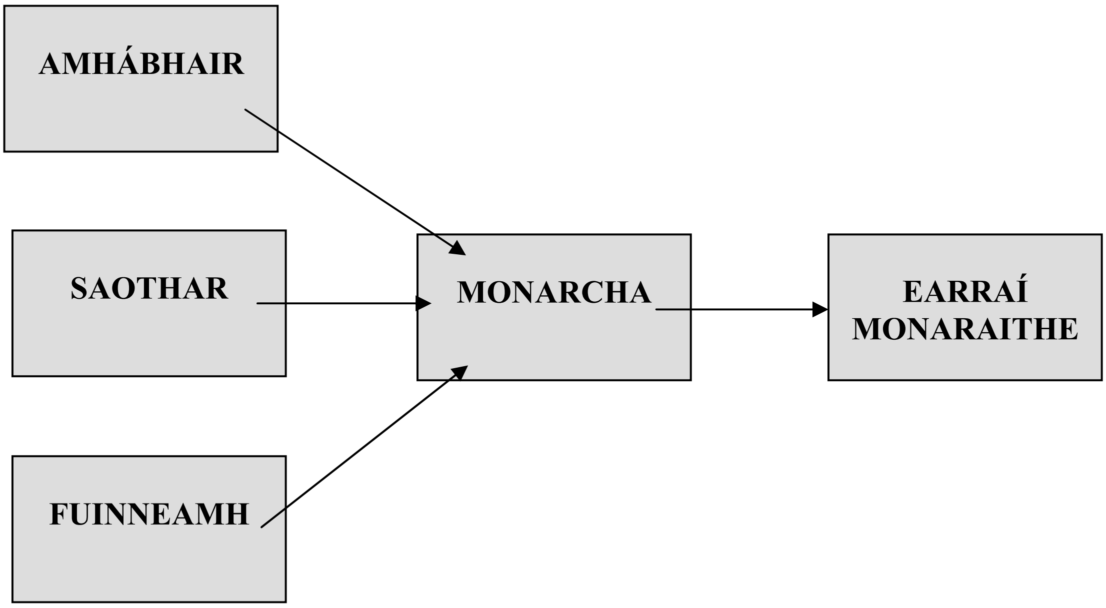

Féach ar an léaráid seo, a thaispeánann monarcha mar chóras, le hionchuir, próisis agus aschuir.

A. **(i)** Ainmnigh monarcha a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

(ii) Ainmnigh **dhá** ionchur, **dhá** phróiseas agus **dhá** aschur de chuid na monarchan roghnaithe.

[8]

B. Déan cur síos agus tabhair míniú ar **dhá** chúis gur fhorbair an monarcha, atá ainmnithe agat, sa suíomh ina bhfuil sí faoi láthair.

[12]

C. **(i)** Déan cur síos ar **dhá** shlí ina bhféadann tionscail damáiste a dhéanamh don timpeallacht.

(ii) Déan cur síos ar shlí **amháin** ina ndéanann tionscail iarracht a leithéid de dhamáiste don timpeallacht a laghdú nó a sheachaint.

[10]

4. AERFÓTAGRAF

Déan staidéar ar an aerfótagraf de chuid den Ghaillimh, a thugtar leis an bpáipéar seo.

[NOD: Cuimhnigh air gur aerfótagraf sceabhach é seo. Mar sin, ba chóir duit na téarmaí cearta a úsáid, e.g. an Cúlra ar Clé, an Tulra ar Dheis, etc.].

A. Tarraing sracléarscáil den cheantar a thaispeántar san fhótagraf.
Marcáil iad seo uirthi agus ainmnigh iad:

- abhainn
- droichead thar bhóthar
- **dhá** shráid a chónascann a chéile
- carrchlós.

[12]

B. Bain úsáid as fianaise ón bhfótagraf agus déan cur síos ar **dhá** phríomh-réimsí d'úsáid talún difriúil, sa cheantar a thaispeántar san fhótagraf.

[6]

C. Déan cur síos agus tabhair míniú ar **thrí** cinn de na **príomhsheirbhísí** atá ar fáil sa chuid seo de chathair na Gaillimhe.

[12]

THALL →

5. MEASCÁN TÍREOLAÍOCHTA

Freagair TRÍ CINN AR BITH de na ceisteanna A, B, C, D.

5A. TRUAILLIÚ

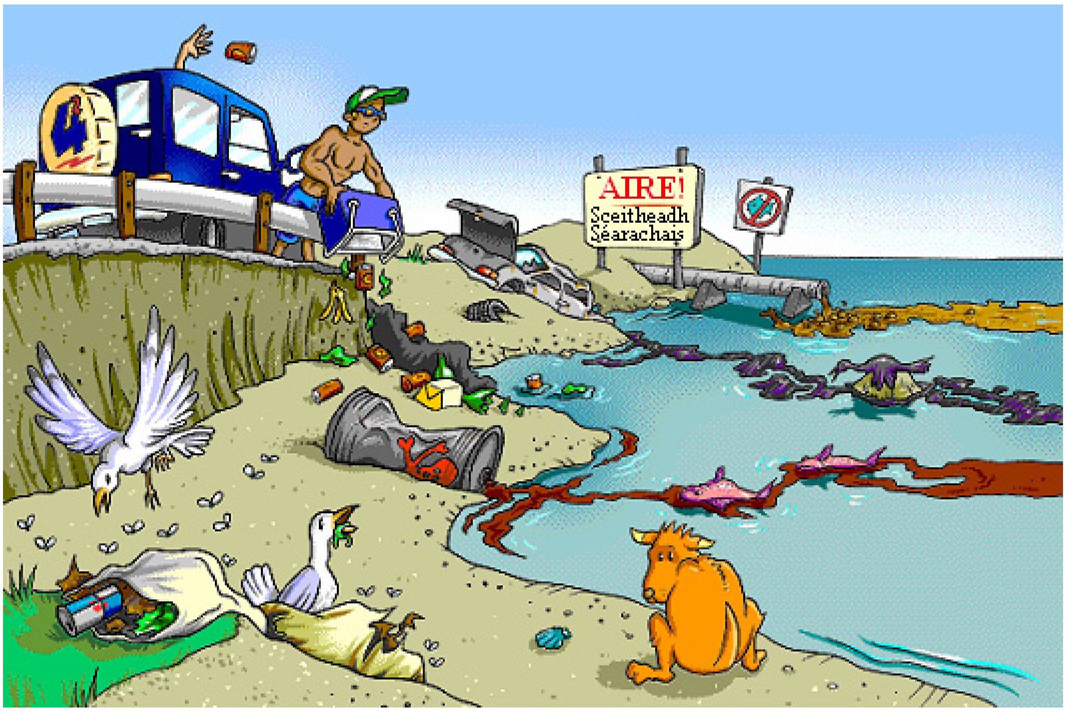

(i) Déan cur síos ar **thrí** shlí a dtaispeántar sa phictiúr seo conas is féidir le daoine truailliú a dhéanamh ar an timpeallacht.

(ii) Mínigh cad a thuigeann tú leis an téarma **athchúrsáil**.

[10]

5B. STAIDÉAR AR AN AERÁID

Ainmnigh cineál **amháin** aeráide a bhfuil staidéar déanta agat air. (e.g. aeráid fhásaigh the, aeráid mheánmhara).

(i) Déan cur síos go hachomair ar an aeráid agus ar an bhfásra a fhaightear ann.

(ii) Déan cur síos ar shlí **amháin** ina dtéann an aeráid i bhfeidhm ar na daoine a chónaíonn ann.

[10]

5C. DAONRA

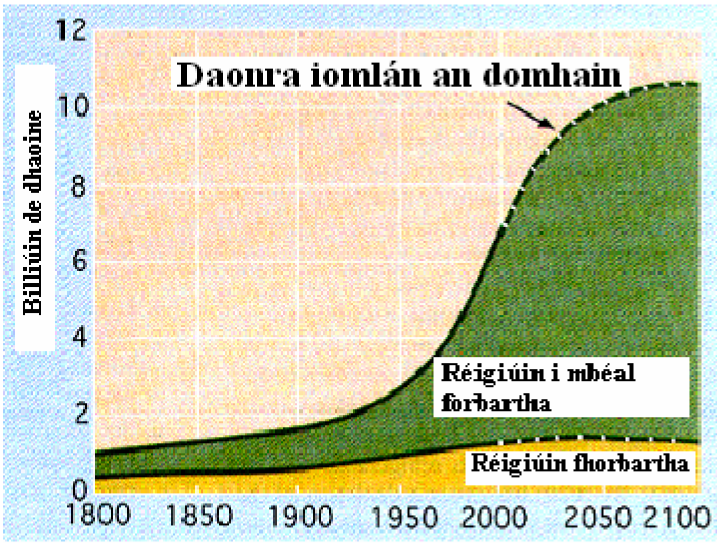

Féach ar an ngraf seo, a thaispeánann an t-athrú i ndaonra an domhain idir 1800 agus 2100.

(i) Déan cur síos agus tabhair míniú ar an tslí a bhfuil athrú tagtha ar dhaonra an domhain ó 1800.

(ii) Mínigh an difríocht idir an t-athrú daonra i Réigiúin Fhorbartha agus Réigiúin i mBéal Forbartha.

[10]

5D. BAILTE SEANTÁN

(i) Le cabhair an fhótagraif, mínigh cad is **baile seantán** ann.

(ii) Déan cur síos ar **dhá** fhadhb a bhíonn ag daoine a chónaíonn i mbailte seantán.

[10]

Leathanach Bán